

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. V. Calumnia Calvinismi depellitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

sub ratione entis & actus & in linea natura
decreto prædefiniens.

Secundò. Quidquid in tempore dependet à
prævio physico influxu DEI, illud DEUS præde-
finit ab æterno; sed entitas actus mali in tempo-
re dependet à prævio influxu physico DEI: ergo
illam prædefinit DEUS ab æterno, minor probat-
ur, quidquid physicè producitur à causa secun-
da, dependet à prævio influxu physico DEI:
cuius omnis causa secunda in esse causæ secundæ &
principii actualis pendet à causa physico in-
fluxu DEI: sed actum & entitatem operationis
peccaminosæ in linea naturæ liberum arbitrium
tanquam causa secunda physicè producit: ergo
entitas operationis peccaminosæ in linea naturæ
pendet à prævio & physico influxu DEI: est enim
ut sic bonum transcendente, quod cum entitate
conjungitur, & sub sphaera omnipotentis Di-
vinæ continetur.

§. IV.

An prædefinitiones inducant fatalem
necessitatem?

23. Præcipua causa deferendi & impugnandi præ-
definitivam antecedentem, & intrinsecam ef-
ficaciam decretorum, fuit Recentioribus, quod
meruerent exinde fatalis necessitatis jugum liberis
cervicibus imponi, liberique arbitrii dominium
eventi: querela minime novâ, quippe jam à Se-
mipelagianis motâ adversus S. Augustinum in
epist. S. Prosperi. Sed quod ad nomen fati atti-
net, sciendum, posse illud in malo, æquè ac bo-
no sensu accipi. Priori modo accipiebant Gen-
tiles, qui hoc nomine inevitabilem necessitatem è
syderum influxu & positione descendente, at-
que humanis voluntatibus dominantem admittit.
Posteriori & bono sensu accipitur pro infallibili
ordine Divinae providentiæ, fundato in anteceden-
ti efficacia decretorum.

24. In quo sensu SS. DD. fatum non omnino re-
spuunt. Ita D. Augustinus l. 5. de Civit. c. 9.
Si mihi fuit nomen alicui rei adhibendum placeret,
magis dicerem, esse fatum inferioris, potentioris
voluntatis, qui cum habet in sua potestate. Boe-
tius 4. de consolatio, prola. 7. Ordo fatalis ex pro-
videntia simplicitate procedit. & prosa. 4. Series
fati celum & sidera movet, elementa in se invicem
terminat, & alterna format transmutatione. Hoc
autem formatumque hominum indissolubili causarum
conexione constringit. & l. 5. prosa. 7. dicit, quod
varias causas in unum effectum consuere faciat or-
do ille inevitabili connexionem procedens, qui de pro-
videntia fonte descendens, cuncta suis locis, tempo-
ribusque disposuit. Angelicus Doctor i. p. q. 116.
a. 4. priora Boetii verba exponens, admittit, omnia
illa, que sunt mediis causis secundis, sub fa-
ti serie contineri. Et eadem q. a. 1. In quantum
omnia, que hic aguntur, Divina providentia sub-
ducuntur, tanquam per eam præordinata & quasi
prælocuta, fatum ponere possumus: licet hoc nomi-
ne Sancti Doctores non recusaverint, propter eos,
qui ad vim positionis syderum hac nomina detor-
quebant.

25. Ratio quoque suffragatur: Fati nomine rectè
& Catholicè intelligitur series causarum secunda.
R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. 1.

rum, in se quidem mobilis, & mutabilis; im-
mobilis tamen & immutabilis, prout subest or-
dini Divinae providentiæ; in qua omnia futura
in tempore, sunt ab æterno dicta & dictata, vel
ut S. D. citatus loquitur, prælocuta, unde & fa-
tum à fando dicitur: sed datur ejusmodi immo-
bilis series causarum; unde dicitur Psal. 61,
semel, h. e. ut exponit Illustrissimus Reding,
immobiler locutus est DEVS, de quo proinde
dictamine & lege æterna, unum jota aut unus
apex non præteribit, donec omnia fiant. Ibi con-
tinetur numerus mensurum nostrorum, qui præ-
teriri non poterunt: ibi omnia constituta in nu-
mero, pondere & mensura. ibi omnes capilli ca-
pitis nostri numerati sunt. ibi continentur omnes
humanae voluntatis deliberationes & resolutio-
nes, cujus velle & operari, ita DEUS prædeter-
minat, ut tamen electivum ac dominativum
operandi modum haudquaquam impediatur, sed ex
se profundat, causet, & promovendo promo-
veat: unde tamen, quod DEUS ab æterno de-
crevit & præordinavit, fieri necesse sit, quia ta-
men, ut loquitur S. Anselmus, quod DEUS
liberè, & per ipsam voluntatis electionem fieri
voluit, etiam hoc libero modo fieri necesse est,
non propterea humana voluntati imponitur ali-
qua fatalis, h. e. absoluta operandi necessitas;
sed omnis ista necessitas est solummodo condi-
tionata, & necessitas infallibilitatis ac conse-
quentiæ; quæ nequam libertati præjudicium
infert.

§. V.

Calumnia Calvinismi depellitur.

NON acquiescunt prædictis Adversarii, sed 26.
Nepersuadere conantur per decreta physicè
prædeterminantia imponi absolutam necessita-
tem voluntati, & Petrus quidem Fulienfis Tho-
mistam hanc doctrinam ex intimis D. Augu-
stini & Angelici Doctoris fundamentis extra-
ctam Calvinianæ necessitatis fulgine denigrare
nititur, quasi solo vocis sono diversam, reipsâ
eandem cum fallis Calvinii dogmatibus. Jose-
phus de Vita apud Henricum à S. Ignatio dicit
Thomistæ loqui paradoxa & repugnantia, dum
asserunt præmotione antecedente & physicâ
causari liberum modum operandi: est enim,
inquit, antithesis & repugnantia in terminis,
causari præmotione libertatem, quæ præmo-
tione ne quidem integra relinquitur. Ajunt
insuper, peti principium, & responderi per
id, quod est in questione, quando arguenti,
suppositio antecedens & impedibilis physica cau-
salitatis destruit libertatem, distinctio reponi-
tur; suppositio antecedens physica causalitatis
ex causa secunda proveniens; quæ non in se
continet, adeoque nec potest profundere mo-
dum libertatis; concedo. Suppositio physica
causalitatis causa primæ, quæ uti in se conti-
net, sic & potest profundere modum liberta-
tis, sic nego. Ecce, inquit, hoc ipsum
est, de quo controvertimus; cur efficax & an-
tecedens morio causalitatis à causa prima descen-
dens non destruat libertatem?

Y

Ita

27. Ita quidem; si standum foret suppositis & placitis Adversariorum, quibus Thomistarum dogmata perperam exponunt. Verum ab hac Calvinistica conformitatis calumnia Thomisticam veritatem egregie vindicavit Illustrissimus Reding q. 6. a. 5. Controv. 7. cum quo

Dicendum est, Thomisticam doctrinam de decretis prædefinitibus, & prædeterminantibus, nec in principio, nec in illatione & conclusione ullatenus convenire cum hæretico dogmate Calvini.

Non in principio; nam Calvini principium est, per præmotionem antecedentem auferri vim electivam & dominativam voluntatis etiam in actu primo: ex quo deducit, voluntati necessitatem absolutam imponi, adeoque totaliter auferri arbitrium liberum. Thomistæ dicunt, ipsum actum primum proximum libertatis, vimque electivam & dominativam voluntatis fundatam in objectiva representatione finis, & indifferenti propositione mediæ à DEO primitus causari; cumque voluntas sic in actu proximo constituta connaturaliter exigat procedere in actum secundum per formalem determinationem ad unum oppositorum; ideo DEUM eam causam primam eandem causaliter suam suavi motione, præviè tamen, quia priorem in causando, excitare & determinare ad operandum, quæ eadem motione pariter complectitur & constituitur in ratione principii actualis, & causæ liberæ in actu secundo. Unde doctrina Thomistarum, sunt verba prælaudati Reding, non minus distat ab hæresi Calvinistica, quam lux à tenebris.

28. Sed, inquit ad hæc Fulienfis: Calvinus admittit in actu contingentiam per ordinem ad voluntatem secundum se præcisè h. e. in sensu diviso spectatam; negat contingentiam solum per ordinem ad DEUM præmoventem, h. e. in sensu composito præmotionis. Et quid aliud loquuntur Thomistæ, cum dicunt, actum esse contingentem in sensu diviso, non autem composito.

Ecce manifestam calumniam doctrinæ Thomisticæ illatam? Contingentiam & libertatem actus in omni sensu tam diviso, quam composito præmotionis tuerentur Thomistæ, & in hoc opponuntur Calvino: negant verò esse necessarium, ut libertas & indifferentia dicat posse vel potentiam in oppositum potentia consequente, seu ex hypothesi, & in sensu composito jam facta determinationis ab humano arbitrio, in alterutrum oppositorum, quæ semper in uno reali instanti conjungitur cum Divina præmotione, quamvis potentia antecedente & præscindendo ab hypothesi illius determinationis ex vi dominativa & electiva voluntatis fundata in objectiva indifferenti propositione objecti, æquè potuerit poni unum oppositorum, quam alterum v. g. amor, quam odium, aut negatio amoris, quod nec Adversarii, nec ullus Dialecticorum, nedum Theologorum inficiari poterit. Unde ista membra distinctionis, in sensu composito & diviso non debent applicari ad libertatem & indifferentiam, sed ad tò posse agere, vel non agere.

29. Neque petit Thomistæ principium, aut paradoxam propositionem enuntiat, quando modum libertatis per decreta prædeterminantia causari af-

firmat, hanc ipsam quippe veritatem deducit per discursum partim Theologicum, partim Philosophicum, quo intellectus per consequentiam evidentiam facile convictus, eidem veritati consentium præbet. Theologus discursus est; omnia causa potest effectum producere, quem in sua virtute continet; sed causa prima omnem perfectionem creatam in sua omnipotentia virtute continet, & libertas actus humani est perfectio creata: ergo potest DEVS illam producere; ergo non est impotentia, quin sua Divina causalitate (qualis æquæ omnes est decretum præmoventis & prædeterminans) eandem libertatem producat & causet. Ergo major & minor est lumine naturæ nota, minus minus super est fide certa, præmissæ sunt ritè disputatæ: adeoque totus discursus est Theologicus evidenter concludens. Philosophicus discursus est: Nullius causæ causalitas destruit effectum suæ causæ; sed creata libertas est aliquis effectus causæ increatæ; nisi velis dicere, quòd sic ens; ergo per causalitatem causæ primæ & increatæ non destruitur: sed nomine præmotionis nihil aliud intelligitur, quam causalitas causæ primæ, ut est in confesso apud omnes; ergo per præmotionem non destruitur creata libertas, sed ponitur.

Rursus: Causa quanto potentior, tanto magis attingit non tantum entitatem effectus, sed etiam modos essendi ipsius; sed voluntas Divina est omnipotentissima, libertissima, fortissima, invictissima: ergo suo actu & causalitate attingit etiam modum ipsius libertatis in actu voluntatis creatæ. Tandem. Si humana voluntas sua determinatione non destruit libertatem sui actus, sed ponit; neque divina prædeterminatio destruit, sed ponit; atqui antecedens est indubitatum: ergo & consequens: sequela fundatur in Autoritate S. Augustini de corrept. & grat. c. 18. dicentis. *DEVM magis habere in sua potestate voluntates hominum, quam ipsi suas.* partem quoque & efficaciam sequela ulterius deducit loquens Articulus.

Non igitur Thomistæ loquuntur repugnantia sed consequentia, & in principiis tam Philosophicis, quam Theologicis fundata, eodemque jure, quo conveniuntur ab Adversariis, recipiunt eosdem conveniunt: quid enim respondet ad primum discursum: *DEVS potest producere omnem perfectionem creatam, quam in sua virtute continet, &c.* Distinguis: nisi exinde destruitur natura & essentiale prædicatum effectus, nempe libertatis, concedo; si destruetur, nego. sed inquis, destrueretur intrinsecum prædicatum libertatis, quod est esse ab intrinsecum principio, positus omnibus requisitis potente agere & non agere. En! eodem jure Thomistæ dicit, te loqui paradoxa & repugnantia, quia si quid continetur in virtute causæ, impossibile est, ut productio & emanatio ex illa virtute effectum destruat; hoc ipso quippe nunquam potuisset in illius causæ virtute contineri. Dicit etiam Thomistæ te petere principium, quia æquè à Thomistæ negatur, dependentiam à principio extrinsecum infinito & universali officere agenti libero, quam à te asseritur: quando nam ergo vel prædeterminationum asseritor adversus eorumdem adversarium, vel iste adversus Thomistam disputat.

disputans non petent Principium; si hoc nempe est petere principium, respondere id, quod ab adversaria parte in quaestione & controvertiam trahitur?

Videatur mihi hac in parte optimè respondere & distinguendo docere Illustrissimus Godoy: Ille petit principium, qui respondet per id, quod est in quaestione, si non sit aliunde satis probatum & stabilitum, concedit; si sit aliunde probatum & stabilitum, negat. Sic insolentis adversarii clamores & in disputationibus ad raucedinem usque obrudi solitas petitiones principii facile retundens.

31. Ceterum sunt alia per quàm multa, in quibus D. Thomæ discipuli ab impii Calvinii sectatoribus in puncto libertatis & præmotionis toto, ut ajunt, celo dissident, quæ legere poteris apud Illustrissimum Reding, cit. q. 6. c. 5. controv. 7.

Neque te moveat, quod Calvinus etiam agnoscat efficaces præmotiones. Agnoscit, sed in hæretico jam prius exposito sensu. Agnoscit Thomista, sed in sensu Catholico. nomen utriusque commune, non significatum: sic etiam vertibilitatem & flexibilitatem arbitrii admittit; sed non nisi illam, quæ ab extrinseco principio & causa prima in alecturum flecti possit (ut ibidem notat citatus Reding) communem etiam necessariis & insensibilibus causis; non intrinsecam, & ex vi dominativa atque electiva voluntatis provenientem. Quid porro magis usitatum hæreticis, quàm sub Catholicarum dictionum & sententiarum velamine fucam facere, & venena diffundere? Et vitium falli specie virtutis & umbra Naniam ideo, ut cum Augustino loquar, oves pelles suas deponant, quia illis aliquando & Inpi teguntur? nunquid ideo miles sua signa projiciet, quia illis in fraudem hostis abutitur? Nunquid ideo D. Augustini & Angelici Doctoris castra deseremus, quia illius nomen & auctoritatem Calvinus; illius Amelius suis falsitatibus prærexe-runt? nunquid scientia media deseretur, quia sub illius scuto Pelagius oppugnavit Ecclesiam? vel ideo desinent Thomistis objicere, quod intrinseca efficacia gratiæ inducat necessitatem, quia hoc Augustino Semipelagiani & Calvinista Catholicis opposuerunt? Res intuenda & arbitrandæ est à sincero oculo; nomina æquivocationibus sunt obnoxia.

§. VI.

Solventur objectiones.

32. Non paucas & præcipuas objectiones in præmissis diluimus: plures recurrent in prima secunde suis quaque propriis locis ex instituto diluendæ. Nunc quæ præmissis assertionibus directius opponuntur, ex ordine solvemus.

Oppones igitur primò contra antecedentiam efficacis decreti: Quod inducit necessitatem antecedentem, tollit libertatem: sed efficacia decreti antecedens consensum prævisum voluntatis inducit necessitatem antecedentem: ergo tollit libertatem; quod ipsum quoque argumentum contra prioris §. doctrinam formari potest. Major solet probari auctoritate S. Anselmi in Tract. de actib. hum. specialiter referenda; ratione sic pro-

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. 1.

barur. Decretum antecedenter efficacè inducit aliquam necessitatem; impossibile quippe est non fieri, quod DEUS efficaciter vult fieri: vel ergo inducit consequentem, vel antecedentem; vel conditionatam, vel absolutam: non consequentem; quia consequens est illa, quæ ex libera determinatione nostræ voluntatis descendit, eamque supponit: ideoque etiam dicitur necessitas conditionata & suppositio: atqui necessitas, quam inducit efficacè decretum, non consequitur, sed prioritate naturæ antecedit consensum nostræ voluntatis: ergo non potest esse necessitas consequens & suppositio, & consequenter est necessitas absoluta & antecedens.

Confirmatur: Illa necessitas est antecedens, cujus causa est antecedens; effectus enim sequitur naturam & denominationem suæ causæ; atqui efficacia decreti, quæ causatur necessitas, est antecedens: ergo & necessitas est antecedens.

Respondeo negando minorem. Et ad probationem dico, induci necessitatem consequentem; probationem in contrarium distinguo: Illa est necessitas consequens, quæ descendit ex libera determinatione voluntatis, vel ut est in se, vel ut est in sua causa, concedo, tantum ut est in se, nego. sed illa necessitas non descendit à libera determinatione voluntatis ut est in se præcisè, transeat, ut continetur in sua causa, quæ est voluntas Divina, nego minorem, & consequentiam. Si replicas, peti principium, responderi per id, quod est in quaestione, dici repugnantia, nempe, causari simul libertatem, & præviâ efficaci motione determinari voluntatem, habes paratam responsum in §. antecedente.

Auctoritas S. Anselmi non loquitur de causa prima, sed secunda & creata naturali, quæ impulsu antecedenti aufert indifferentiam operandi, quam conferre non potest, eò ipso, quia illam in sua virtute non continet. Ita S. Patrem exponit Alberus M. in 3. dist. 1. q. 4. dicens. quod necessitas absoluta, quam vocat Anselmus antecedentem, est ex causis proximis ad effectum ordinatis, sicut solem oriri cras, & decollatum interire. Quod verò noster S. P. non inficietur præviâ efficaciam voluntatis Divinæ, patet ex sequentibus ipsius verbis in l. de concord. Non enim ea DEVS quamvis prædestinet, facit voluntatem cogendo, aut voluntati resistendo. Et rursus c. 1. quoniam, quod vult DEVS, non potest non esse, cum vult hominis voluntatem nullà cogi, vel prohiberi necessitate ad volendum, & vult effectum sequi voluntatem, tunc necesse est voluntatem esse liberam, & esse quod vult. Ad sensum nimirum Doctoris Hipponensis, qui l. 1. contra 2. epist. Pelagii. c. 19. Gratia, inquit, operatur in cordibus hominum, non ut homines nolentes credant, sed ut volentes ex nolentibus fiant.

Dices: Necessitas, quæ est ex suppositione antecedente, est necessitas antecedens; sed necessitas operandi orta ex decretis prædefinitibus, est ex suppositione antecedente, ut patet, ergo est necessitas antecedens.

Resp. cum S. D. pluribus locis, specialiter hic q. 19. a. 8. ad 1. & 3. negando majorem, nam decretum, quod supponitur antecedens in se

Y 2

cau-